

PRIMLJENO:	10. 11. 2015. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-38/14-1/30
VEZA:	
EPA:	548 XXV
SKRACENICA:	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

Predsjedniku Skupštine Ranku Krivokapiću

Podgorica, 10. februar 2015. godine

Na osnovu člana 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore, na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, podnosimo sledeći amandman:

AMANDMAN 1

U članu 13 poslije stava 1 dodaje se šest novih stavova koji glase:

“Registri i zbirke podataka iz stava 1 ovog člana ne smiju sadržati podatke i dokumenta koji se ne odnose na svrhu radi koje su podaci prikupljeni.

Podatke i dokumenta iz stava 2 ovog člana Agencija bez odlaganja uništava. Uništavanje podataka vrši komisija koju obrazuje direktor Agencije, i o tome će se sačiniti zapisnik.

Podaci i dokumenta iz stava 2 ovog člana koji su nastali primjenom nadzora nad elektronskim komunikacijama i poštanskim pošiljkama i nadzora unutrašnjosti objekata, zatvorenih prostora i predmeta, nakon temeljnog preispitivanja predsjednika Vrhovnog suda, odnosno vijeća sudija Vrhovnog suda, se bez odlaganja uništavaju.

Uništavanje podataka i dokumenata iz stava 4 ovog člana vrši komisija koju obrazuje direktor Agencije, u prisustvu predsjednika Vrhovnog suda, odnosno vijeća sudija Vrhovnog suda, o čemu će se sačiniti zapisnik.

Ostali podaci i dokumenta će se čuvati u registrima do zaključenja predmeta.

Nakon zaključenja predmeta, direktor Agencije će obavijestiti lice prema kojem su preduzete mjere iz nadležnosti Agencije i to lice ima pravo uvida u prikupljeni materijal, ako se time ne bi dovelo u opasnost izvršenje poslova Agencije, ugrožavanje bezbjednosti drugog lica, ili ugrožavanje nacionalne bezbjednosti.”

Obrazloženje:

Prdloženom odredbom (stavovi 1-5) propisuje se procedura uništavanja podataka koji nisu bezbjednosnog karaktera i obaveza ANB da nakon primjene mjera pribavljeni materijal dostavi predsjedniku/Vijeću sudija Vrhovnog suda, na svojevrsnu „ocjenu

zakonitosti primjene mjere“. To znači da bi se odmah nakon „čitanja sudije“ uništio bi se dio materijala koji se ne odnosi na razloge zbog kojih su mjere preduzete ili koji se tiče druge vrste ličnih podataka koji nijesu bezbjednosnog karaktera, dok bi se ostatak materijala čuvao u registrima.

Takvo komparativno rješenje sudske kontrole prikupljenih podataka karakteristično je za više evropskih zemalja, od kojih je za naš bezbjednosni sistem najznačajnije iskustvo Slovenije.

Dodatnim normiranjem uništavanja ličnih podataka npr. “povezanih lica” bi se ispoštovala ustavna odredba zaštite ličnih podataka i praksa Evropskog suda za ljudska prava prema kojoj čuvanje ličnih podataka u tajnim dosijeima predstavlja narušavanje prava na poštovanje privatnog života i spriječilo prekomjerno (kolateralno) prikupljanje podataka. Uništavanje prikupljenih podataka je obavezno i u slučajevima kada nije utvrđen osnov za nastavak primjene MTN. Ovo pitanje ne može biti ostavljeno ANB na samostalno odlučivanje, bez mogućnosti kontrole i nedefinisano zakonom.

Predloženom odredbom (stav 6) propisuje se da u slučajevima primjene MTN od strane ANB, nakon zaključenja slučaja, lice obavijesti o primijenjenim mjerama nad njim, bez pisanog zahtjeva lica kao što je sada slučaj, i omogućiti uvid u prikupljeni materijal, osim u slučajevima kada se time ugrožava nacionalna bezbjednost.

Prema sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, lice ima pravo da bude obaviješteno da su nad njim primijenjene mjere tajnog nadzora i da se upozna s rezultatima mjere, a to pravo građanima/građankama garantuje i crnogorski Ustav¹.

To je oblik odgovornosti institucije za ono što je primijenila i mogućnost za građanina/građanku da iskoristi svoje pravo na pravni lijek². Zakon o ANB predviđa mogućnost obavještanja građana/građanki, na lični zahtjev, o tome da li se vodi evidencija njihovih ličnih podataka i da li su preduzimate mjere prikupljanja podataka o njima. To je važan mehanizam zaštite garantovanih prava lica koja su bila pod nekim oblikom nadzora ANB. Međutim, mogućnost obavještenja na lični zahtjev ne odgovara u dovoljnoj mjeri na ustavna prava onih građana kojima se u najvećoj mjeri povrjeđuje njihovo, takođe Ustavom garantovano, pravo na privatnost - primjenom nadzora nad

---

¹ Ustav Crne Gore (čl 43, stav 3): „Svako ima pravo da bude upoznat sa podacima koji su prikupljeni o njegovoj ličnosti i pravo na sudsku zaštitu u slučaju zloupotrebe.“

² Ustava Crne Gore (čl 20): “Pravni lijek - Svako ima pravo na pravni lijek protiv odluke kojom se odlučuje o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu.“

elektronskim komunikacija i nadzora nad unutrašnjošću objekta. Informacija o broju lica koja su iskoristila ovo svoje pravo nije dostupna.

AMANDMAN 2

U članu 41 Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, stav 3 mijenja se i glasi:

“Generalni inspektor podnosi godišnji izvještaj o izvršenoj kontroli direktoru Agencije, Vladi i nadležnom radnom tijelu Skupštine najkasnije do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu.”

AMANDMAN 3

Član 42 Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost briše se.

Obrazloženje:

Predloženim odredbama propisuje se izvještavanje Skupštine Crne Gore o radu unutrašnje kontrole i zabranjuje mogućnost blokade rada unutrašnje kontrole od strane direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Unutrašnju kontrolu rada ANB vrši generalni inspektor, koji je za svoj rad odgovoran Vladi kojoj dostavlja izvještaje o izvršenoj kontroli i druge izvještaje o svim pitanjima od značaja za rad ANB. Zahvaljujući svojoj poziciji unutar sistema ANB, on ima najznačajnije mehanizame za utvrđivanje svih vrsta zloupotreba pa i za utvrđivanje nezakonitih primjena MTN kroz mogućnost neposrednog uvida u samu primjenu u trenutku primjene. U stalnom je kontrolnom procesu u oblastima: operativnih poslova (primjene i prekoračenja ovlaštenja), tehničkih poslova (efikasnost i realizacija programa i planova rada), zaštite podataka, finansijskog poslovanja.

Ipak, podaci Instituta alternativa pokazuju da do 2012. godine u “svom radu nije nikada utvrdio nezakonitu primjenu mjera tajnog nadzora ili drugi oblik zloupotrebe.” Prvi izvještaj DRI o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja ANB za 2011. godinu je takođe potvrdio da generalni inspektor ANB nije dostavljao izvještaje o izvršenim kontrolama ni Vladi ni direktoru ANB, na šta je po Zakonu o ANB obavezan. (podatak iz 2012. godine)

Javnost rada unutrašnje kontrole je na najnižem mogućem nivou i nema informacija o izvršenim kontrolama čak ni za niz problematičnih situacija koje su u prethodnom periodu bile poznate javnosti, a koje su se odnosile na rad ANB. Broj izvještaja o

izvršenoj kontroli dostavljenih Vladi i direktoru ANB nakon revizije DRI takođe nije poznat.

Zbog svega navednog, neophodno je da se Odbor za bezbjednost i odbranu redovno informiše o radu unutrašnje kontrole, najmanje jedanput godišnje, i time vrši pritisak na unutrašnju kontrolu da vrši nadzor i pomogne u procesuiranju službenika koji su prekoračili svoja ovašćenja i prekršili zakone.

Budući da generalni inspektor treba da bude visoki službenik Agencije, sa iskustvom operativnog rada, i istaknutog integriteta, nije vjerovatno da će svojim radom ugroziti djelovanje Agencije, pa treba izbrisati ograničenja za njegov rad.

AMANDMAN 4

U članu 43 Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, stav 3 se briše.

Obrazloženje:

Ovim stavom je propisano da "na zahtjev radnog tijela iz stave 1 ovog člana, Agencija podnosi i posebne izvještaje o pojedinim poslovima iz svog djelokruga". Međutim, ovim se bespotrebno sužavaju već stečena individualna prava članova Odbora za bezbjednost i odbranu uređena posebnim Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane. Naime, njim je definisano da:

"Organi i institucije iz stava 1 ovog člana dužni su da, na zahtjev Odbora ili njegovog člana, dostave podatke i informacije iz djelokruga Odbora, osim one koje, u skladu sa posebnim zakonom, ne mogu dati."

Stoga je potrebno usaglašavanje zakona u korist Zakona o parlamentarnom nadzoru koji prepoznaje značaj demokratske i civilne kontrole nad institucijama sektora bezbjednosti i odbrane, imajući u vidu njihov represivni karakter i široka ovlašćenja u domenu ograničavanja ljudskih prava.

Poslanici:

Snežana Jonica

Dritan Abazović